

БЕОГРАД - На данашњи дан **2008. године** у Београду је ухапшен Радован Караџић, бивши лидер Републике Српске, оптужен од стране Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију. Протести због хапшења Караџића почели су у ноћи између 21. и 22. јула 2008. испред Специјалног суда у Београду, где се, одмах након хапшења, окупило неколико Караџићевих присталица. Протести су настављени 22. јула у организацији неколико националистичких удружења уз подршку Српске радикалне странке.

1542 - Кардинал Ђовани Пјетро Карафа је у Риму, с циљем борбе против протестантизма, успоставио инквизицију, што је одобрио његов претходник у папској столици Павле III. Као папа Павле IV он је установио 1559. "Листу забрањених књига" (Index librorum prohibitorum).

1620 - Рођен је француски астроном Жан Пикар, који је први прецизно измерио степен меридијанског лука и омогућио тачније израчунавање полупречника Земље. Покренуо је 1679. астрономски алманах "Connaissance des Temps" који и сада излази.

1718 - После победа аустријског фелдмаршала Еугена Савојског над Турцима, закључен је Пожаревачки мир којим је Аустрија припојила територију Србије северно од Западне Мораве, Банат, Југоисточни Срем и босанску Посавину, као и Малу Влашку (Oltenia).

1773 - Папа Клемент XIV издао је папску булу "Dominus ac Redemptor" којом је распустио

римокатолички језуитски ред.

1798 - После победе код пирамида над армијом Мамелука (коњица, гарда египатског владара) француски генерал Наполеон Бонапарта завладао је Египтом.

1816 - Рођен је оснивач британске новинске агенције Ројтер - Паул Јулијус фон Ројтер. Рођен је у Немачој, право име било му је Израел Бир Јосафат. Извесно време радио је у новинској агенцији Авас у Паризу, а затим је основао новинску агенцију Ројтерс, која се и данас зове по њему. Ројтерс је после француског Аваса (данас Франс прес) друга најстарија новинска агенција на свету.

1884 - Рођен је српски биолог и физиолог Иван Ђаја, професор Универзитета, члан Српске краљевске академије. Био је почасни доктор Сорбоне и дописни члан Француске академије (наследио је на том месту Флеминга). Истраживањима физиологије дубоко охлађеног организма стекао је светски реноме. Један је од оснивача хипотермије ("Ђајин метод постизања хипотермије").

Основао је 1910. прву катедру за физиологију код нас. Објавио је сам или са сарадницима више од 200 научних радова. Дела: "Основи физиологије" (први уџбеник физиологије на српском), "Од живота до цивилизације", "Поглед у живот", "Експериментално тражење енергетичке основе у живих бића", "Основна биолошка енергија и енергетика кваса", "Биолошки листићи", "Путописи".

1899 - Рођен је амерички писац Ернест Милер Хемингвеј, добитник Нобелове награде за књижевност 1954. У Првом светском рату учествовао је на италијанском фронту, што је описао у роману "Збогом оружје", искуства из Шпанског грађанског рата у роману "За ким звона звоне", а после путовања по Африци настали су "Снегови Килиманџара" и "Зелени брегови Африке". Репортерски је бележио чињенице, што је одлика "школе" писца коју је предводио између два светска рата. Његова дела преплављена су нагонима и страстима на свим нивоима. Убио се 1961. Остала дела: романи "Старац и море", "Покретни празник", "Пролећне бујице", "Сунце се поново рађа", "Смрт у поподневу", "Имати и немати", "Преко реке па у шуму", драма "Пета колона".

1904 - Након 13 година рада окончана је градња Транссибирске железнице од Москве

до Нахотке код Владивостока, најдуже у свету (више од 9.300 километара).

1921 - Министра унутрашњих послова Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, првака Демократске странке, Милорада Драшковића у Делницама је убио члан терористичке групе "Црвена правда" Алија Алијагић, у знак протеста због "Обзнане" уперене највећим делом против делања комуниста. Влада је убрзо после атентата донела "Закон о заштити државе" којим је Комунистичка партија Југославије као превратничка терористичка организација, која је у свом програму имала разбијање југословенске државе, стављена ван закона.

1924 - Рођен је српски глумац Славко Симић. Дебитовао је 1953. на сцени новосадског СНП-а, када га је запазио Велибор Глигорић, тадашњи управник ЈДП-а. Поред глуме, бавио се и писањем о великим глумцима Добрици Милутиновићу и Зорици Шумадинац, објавио је и своје разговоре са Ивом Андрићем као и портрете шест управника ЈДП-а. Био је председник Савеза драмских уметника Србије од 1968. до 1973. Добитник је Вукове награде.

Филмови: "Под истим небом", "Бекства", "Вишња на Ташмајдану", "Хитлер из нашег сокака", "Хајдучка времена", "Павиљон", "Три летња дана", серија "Више од игре".

1940 - Одлукама скупштина Литваније, Летоније и Естоније успостављена је совјетска власт у три до тада самосталне балтичке државе. Овом одлуком те земље су и формално укључене у састав Совјетског Савеза. Оне су до Првог светског рата биле у саставу царске Русије, у међуратном периоду су биле самосталне, да би у оквиру споразума о подели Пољске између Совјетског Савеза и Немачке из 1939. било предвиђено и да балтичке земље буду враћене у окриље совјетске Русије.

1948 - У Београду је почео Пети конгрес Комунистичке партије Југославије на којем је централна тема била је подршка врху КПЈ и осуда напада Информбироа.

1960 - У Цејлону (садашња Шри Ланка) Сиримава Бандаранаике постала је прва жена председник владе у свету, наследивши супруга Соломона убијеног у атентату.

1969 - Нил Амстронг закорачио на Месец. „Ово је мали корак за човека, али велики за човечанство“, чувена је реченица коју је изговорио амерички астронаут Нил Амстронг, први човек који је закорачио на Месец и тако ушао у историју.

Амстронг и његов колега Едвин Баз Олдрин су се један за другим спустили на Месец. Током двоипосатног боравка на сателиту, двојица астронаута су поставили америчку заставу и прикупили 21,5 килограма материјала за истраживање.

Док су они шетали по месечевој површини, трећи члан посаде Мајкл Колинс чекао их је за командама свемирске летилице у орбити.

1976 - У експлозији бомбе подметнуте под његов аутомобил, погинуо је британски амбасадор у Ирској Кристофер Јуарт-Бигс.

1985 - Умро је српски глумац Зоран Радмиловић, непревазиђени мајстор импровизације, који је одушевљавао позоришну публику, често стварајући утисак да је сам - читаво позориште. Глумачку каријеру почео је као студент 1960. у Београдском драмском позоришту а 1964. је прешао у Атеље 212.

Легенда за живота, упамћен је по низу бриљантних улога попут Краља Ибија, Радована III, Тригорина у "Галебу", Лазе Костића у "Santa Maria della Salute". Играо је у многим филмовима и ТВ серијама.

1985 - Умро је српски писац Александар Вучо, родоначелник модерне поезије за децу у српској књижевности, припадник покрета надреалиста. Дела: романи "Глухо доба" (с Душаном Матићем), "Корен вида", "Распуст", "Мртве јавке", "Заслуге", "Позив на маштање", "Омаме", "И тако даље омаме", "Омаме - крај", поеме "Хумор заспало", "Неменикуће - Ћирило и Методије", "Мастодонти", збирке песама "Кров над прозором", "Ако се још једном сетим", "Песме", "Алге", "Момак и по хоћу да будем".

1988 - Ирански верски вођа ајатолах Рухолах Хомеини изјавио је да је прихватање прекида ватре уз посредовање УН, после осам година рата са Ираком, "горе него попити

отров".

1994 - Руски писац Александар Солжењицин, добитник Нобелове награде за књижевност 1970. после двомесечног путовања Русијом допутовао је у Москву, први пут после протеривања из отаџбине 1974.

2002 - Банкротирао је телекомуникациони гигант "Ворлдком" због финансијских проблема после открића интерних рачуноводствених превара, што је било највеће банкротство у америчкој привреди, скоро двоструко веће од дотадашњег "рекордера" компаније "Енрон" која је пропала у децембру 2001.

2011 - Повратком на Земљу, после тринаестодневног путовања, свејс шатла "Атлантис" окончана је једна ера у историји свемирских програма НАСА-е. Био је то 135. и последњи лет америчког шатл програма. Приземљење "Атлантиса" уследило је 30 година и три месеца након првог лета једног свејс шатла. НАСА је укупно имала пет типова шатла: "Колумбија", "Чаленџер", "Дискавери", "Ендевор" и "Атлантис".

(РТ Војводине)